

Zamyšlení nad dubnem

Paní učitelka Marta Semelová, předsedkyně Pražské rady KSČM, se na nás obrátila s požadavkem přepsání učebnic nejnovějších dějin. Ta zpráva mě zaujala téměř osobně, neboť pár hodin po příchodu na svět mi ke kolíbce naklusal půlmilion uniformovaných sudíček, a tato okupace byla pak představiteli zmíněné strany po 21 let vykládána jako pomoc internacionálně bratrská.

Ale budiž. Měsíc jsem strávil nad marxistickými učebnicemi čtyř desetiletí pro čtyři stupně škol, listoval v komunistickém dobovém i dnešním tisku a pokoušel se proniknout do jejich umělého a znamenitě jednostranného vidění světa (o němž Fráňa Šrámek už v polovině 20.let správně prorokoval, že v něm bude jednou horko i komunistům).

Učebnice 50.let byly pochopitelně ideologickými příručkami par excellence, v nichž pomalu i příslušníci "prvobytně pospolné" netouží po ničem tak jako po svržení jařma svých utlačovatelů. Z Husa se definitivně stává revolucionář, z táboritů předchůdci komunistů, z Komenského průkopník jednotné školy. Řada osobností byla z historie vyškrábána zcela, ale co pokládám za vůbec nejhorší, je nenávist, která se v pojetí třídně uvažujících dogmatiků stala ctností. "NAUČÍTE SE NENÁVIDĚT," vznáší se hrozivě nad 9letými dětmi v učebnici vlastivědy, "naučíte se nenávidět všechny utlačovatele z dávných dob i dnešní kapitalisty, kteří chtějí válku."

Během "zlatých šedesátých" u nás vyšlo 10 špalků sovětských Dějin světa, na nichž se připomínkami podíleli i historici ČSSR. Skutečnost překonala všechna očekávání. O Sámovi se zde čtenář dozví podstatně víc než o TGM, sv.Václav neexistuje, Karlu IV. (zde Karel I.) jsou po 7 odstavcích protifeudálního boje českého lidu věnovány odstavce tři atd. Mimočodem, Masarykovi jsou v celém díle věnovány 4, slovy čtyři věty tak zoufale ideologické, že by samy o sobě stály za ocitování. „Dějiny světa“ byly do roku 1989 součástí povinné přípravy k přijímacím zkouškám - dnes se vzhledem k úporně popisovanému zápasu s pravicovými a levicovými úchytkami dají doporučit leda tak milovníkům thrillerů.

Počátek sedmdesátých let se nesl ve znamení čistek nejen uvnitř strany, ale i na stránkách dějepisných učebnic. V 1.díle kartotéky Albatrosu (1980) KDO BYL KDO („300 osobností, o nichž je třeba vědět“) jsme se mohli pod písmenem "m" setkat mj. s Majakovským, Majerovou, Marxem, Mečnikovem, Mendělejevem, Mičurinem,

Musorgským i Myslbekem, ale na Masaryka jste nenarazili ani náhodou (prošel až ve 2.dílu jako ten, kdo "měl podíl na řadě akcí usilujících o potlačení revolučního dělnického hnutí"). A kdo se s 2.dílem těšil na rehabilitaci Edvarda Beneše, mohl se začíst do osudů Babela, Bělinského, E.F.Buriana, ba i loupežníka Babinského, ale na "prezidenta Budovatele", kterého se dnes komunisté občas dovolávají, se mezi 600 osobnostmi československých a světových dějin místo nenašlo.

Učebnice 80.let pronikly už víc na pole poválečných dějin, a netřeba ztrácet slov, jak interpretovaných. Snad si ještě pamatujeme doby, kdy berlínská zeď byla "antifašistickým valem", Charta 77 bandou "ztroskotanců a samozvanců" a Jižní Korea "loutkovým státem" amerických imperialistů. Mimochodem, tvrzení o napadení Severní Koreje v červnu 1950, které je na úrovni Hitlerovy propagandy o údajném útoku Polska proti nacistickému Německu, bylo nezbytnou součástí všech učebnic až do 1989.

Předpokládám, že kolegyně Semelová se proti polopravdám a lžím šířeným ideologicky zaujatými učebnicemi před listopadem 1989 ohrazovala. Vždyť v rozhovoru pro Hospodářské noviny letos prohlásila, že "učebnice dějepisu mají psát opravdoví historici, a ne aby byly zpolitizované". Mám za jisté, že protestovala proti svévolným cenzurním zásahům do české literatury, proti mizení řady československých historiků do dělnických profesí i proti tomu, že sítím komunistické cenzury neprošel ani E.Beneš. Jistě to udělala, jinak by její současná zásadovost nebyla upřímná, ale drze falešná.

Žádná historická práce ani učebnice není a nemůže být zcela objektivní, jak potvrdí každý historik. I ty současné budou upravované, i když doufám nikoli podle představ stranických sekretariátů. Přimlouvám se, aby pak v žádné z nich nechyběly například body komunistického volebního programu 1946, slibující vše kromě toho, co se pak po "Únoru" dělo. Stejně tak jsem pro ukázky ze školních a pionýrských rezolucí, žádajících pro Miladu Horákovou (jejíž rodině komunisté do roku 1989 nikdy nepředali ani poslední dopisy) trest smrti. Jsem pro fotografickou dokumentaci z komunistických pracovních táborů (vstupní brána tábora Vojna - PRACÍ KE SVOBODĚ - co nám to připomíná?) nebo fotografie památek naší historie v tom stavu, v jakém se nacházely na konci 80.let.

Nevím, zda měsíc života strávený v myšlenkovém světě režimu KSČ nebyl zbytečný. Chtěl jsem jen Martě Semelové, sobě a svým kolegům připomenout, v čem jsme žili a v jakém ovzduší byly - už od let mateřské školky - vychovávány naše děti. Pokusil jsem se

na následujících padesáti stránkách vžít do duše dogmatika, jak jen to bylo možné. Důsledně jsem používal termíny jako "německý fašismus" a další z výbavy komunistického pydepe a uvedl jsem i to, co by ani pravověrný komunista papíru nesvěřil, ale co by si v duchu měl správně myslet. Pomíjím zcela fakt, že řada dubnových osobností by se v jeho kalendáriu neměla vůbec šanci ani objevit.

Všem lidem dobré vůle přeji, aby už nikdy nemuseli žít v převráceném světě.

Pro dnešek (a pouze pro dnešek)

s .Zdeněk Hübner

ZŠ Dukelských bojovníků, Fučíkova 1500, Česká Třebová